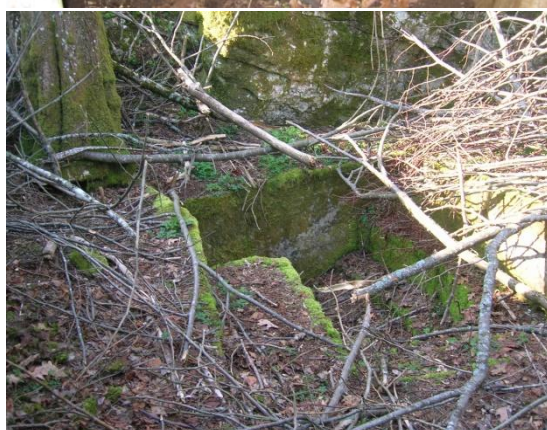
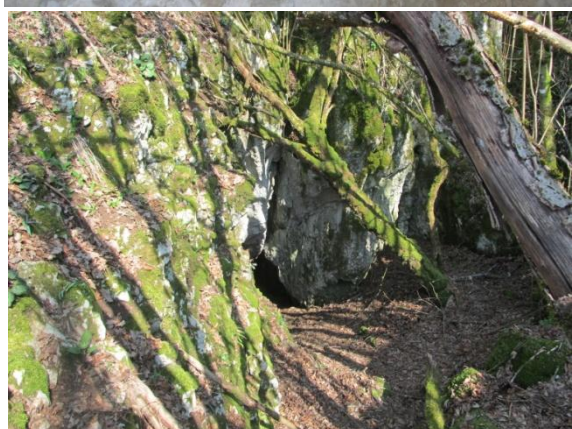

KRAŠKE JAME NA PRESTRANŠKEM

**KNJIGO SO OBLIKOVALI
UČENCI 5. RAZREDA
OŠ PRESTRANEK V
ŠOLSLEM LETU 2013/14**

Uvod

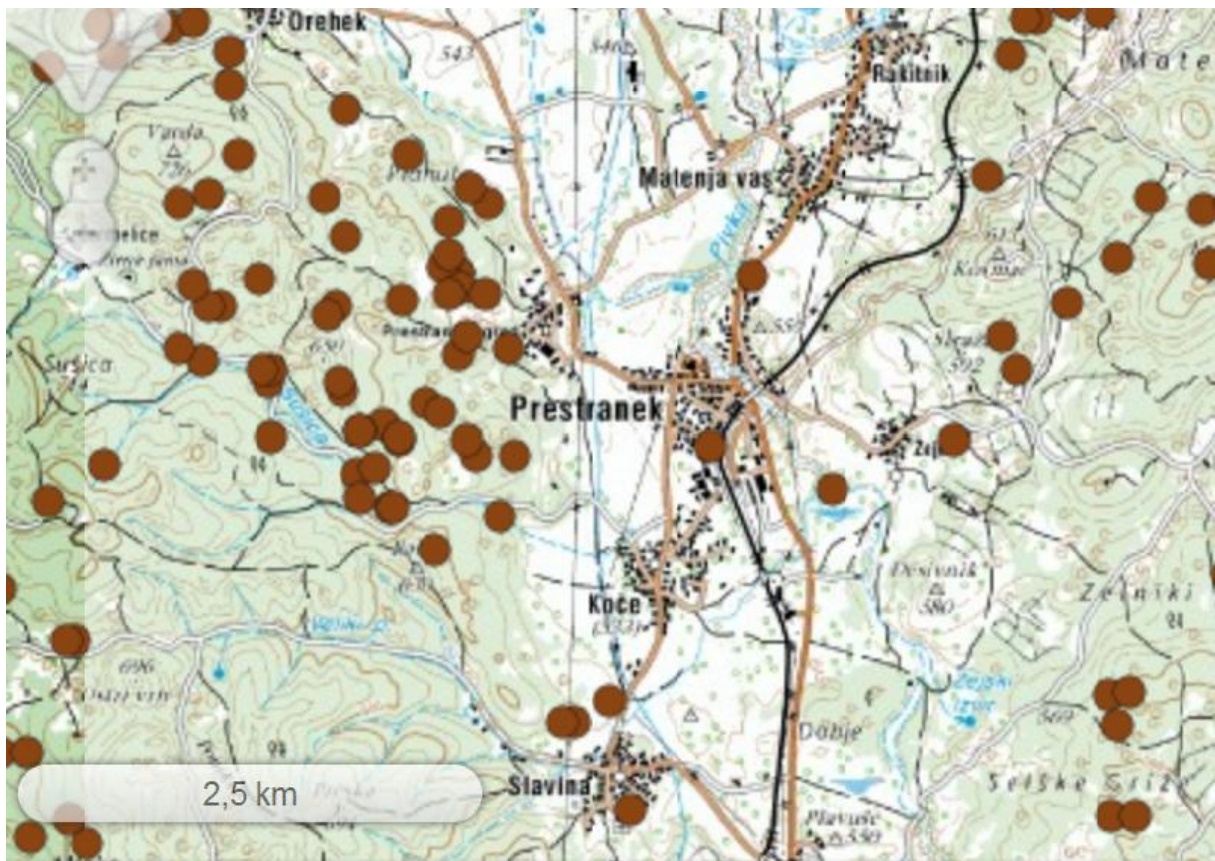

Knjiga je nastala kot izdelek za javni nagradni natečaj »Pogled na kras«, ki so ga razpisali župan občine Postojna in zavod Znanje Postojna, v sodelovanju z Notranjskim muzejem Postojna.

Učenci 5. razreda osnovne šole Prestranek so se odločili da predstavijo nekaj kraških jam na Prestranškem, Slavinskem, Koškem, Žejskem, Matenjskem, v Rakitniku in Orehku. Vse te vasi spadajo v šolski okoliš Osnovne šole Prestranek.

Za ta projekt so se odločili, da bolje spoznajo šolski okoliš, predvsem kraške jame na tem območju.

Na področju šolskega okoliša šole Prestranek je nastalo zelo veliko jam. Nekaj jih je opisanih v knjigi.

Zemljevid jam, vpisanih v e-kataster jam (<http://www.katasterjam.si/>)

Kraški svet

Kraški svet je na apnencu. Voda, ogljikov dioksid iz zraka ali prsti in druge kisline raztapljajo apnenec, zato so tu nastali kraški pojavi: jame, vrtače, uvale, škraplje, žlebiči in drugi.

Prestranek leži na kraškem svetu.

Jame

Večina jam na našem področju so bile v preteklosti požiralniki, skozi katere je površinska voda odtekala v podzemlje. Jame je izoblikovala reka Pivka.

Reka Pivka

Vrste jam

Kraške jame imajo lahko obliko brezna ali so vodoravne.

Brezna so nastala z širitvijo razpok v kraškem svetu. So navpične jame.

Vodoravne kraške jame so nastale pod vplivom korozije, oblikovale pa so jih tudi podzemne reke (erozija). Glede na prisotnost podzemne reke ločimo vodne jame in suhe jame. Vodoravne jame lahko segajo v več nadstropij.

Spodmoli so kratke vodoravne jame pod previsno steno.

Jožefov spodmol pri Kočah

Onesnaženje jam

V sodobnem svetu smo ljudje onesnažili veliko kraških jam. V jame odlagamo odpadke, namesto da bi jih vozili na urejena odlagališča. V jamah lahko najdemo pločevinke, plastenke, železo, gume, stare avtomobile, trupla živali...

Zavedati bi se morali, da moramo za jame boljše skrbeti, saj je kraški svet zelo občutljiv .

Smeti v Spodmolu na Tabru

Jamske živali

V jamah živi veliko jamskih živali. V jamah v naši okolici lahko najdemo: pajke, kobilice, netopirje in druge jamske živali.

Jame in spodmoli so zatočišče za gozdne živali.

Jamska kobilica v Jožefovi jami pri Kočah

Arheološka najdišča

Tudi v jamah na Prestranškem so arheologi našli ostanke praljudi iz ledene dobe. Najbolj znano arheološko najdišče je Ovčja jama in Jama v Lozi pri Orehku.

Ovčja jama nad Gradom v Prestranku

VODNA JAMA NAD ŽEJAMI

LEGA : Vodna jama leži petsto metrov nad Žejami pri Prestranku.

DOLŽINA: 48 m

GLOBINA: 4 m

OPIS

Leži v manjši vrtači. Vhod je v apnenčasti steni. Vhodni del se hitro spušča, po desetih metrih se zravna, naprej pa je skoraj vodoravna. Po podatkih je dolga 48 metrov. Prehodnih je približno 25 metrov.

ZANIMIVOSTI

Včasih je bila v njej voda. Po tem je dobila ime .Ker je v njeni bližini vojaško vadbišče, so jo vojaki v vročih dneh uporabljali za hlajenje pijače, jedače ter se v njej hladili.

V njej najdemo jamske živali.

Viri in informacije:
Suzana Vidmar

Besedilo in fotografije:
Doroteja Vidmar Gajšek
Marina Majerič

JAMA GOLOBINJA

LEGA: Jamo Golobinjo najdemo pod hribom Grmača, na južni strani pobočja.

DOLŽINA: 50m

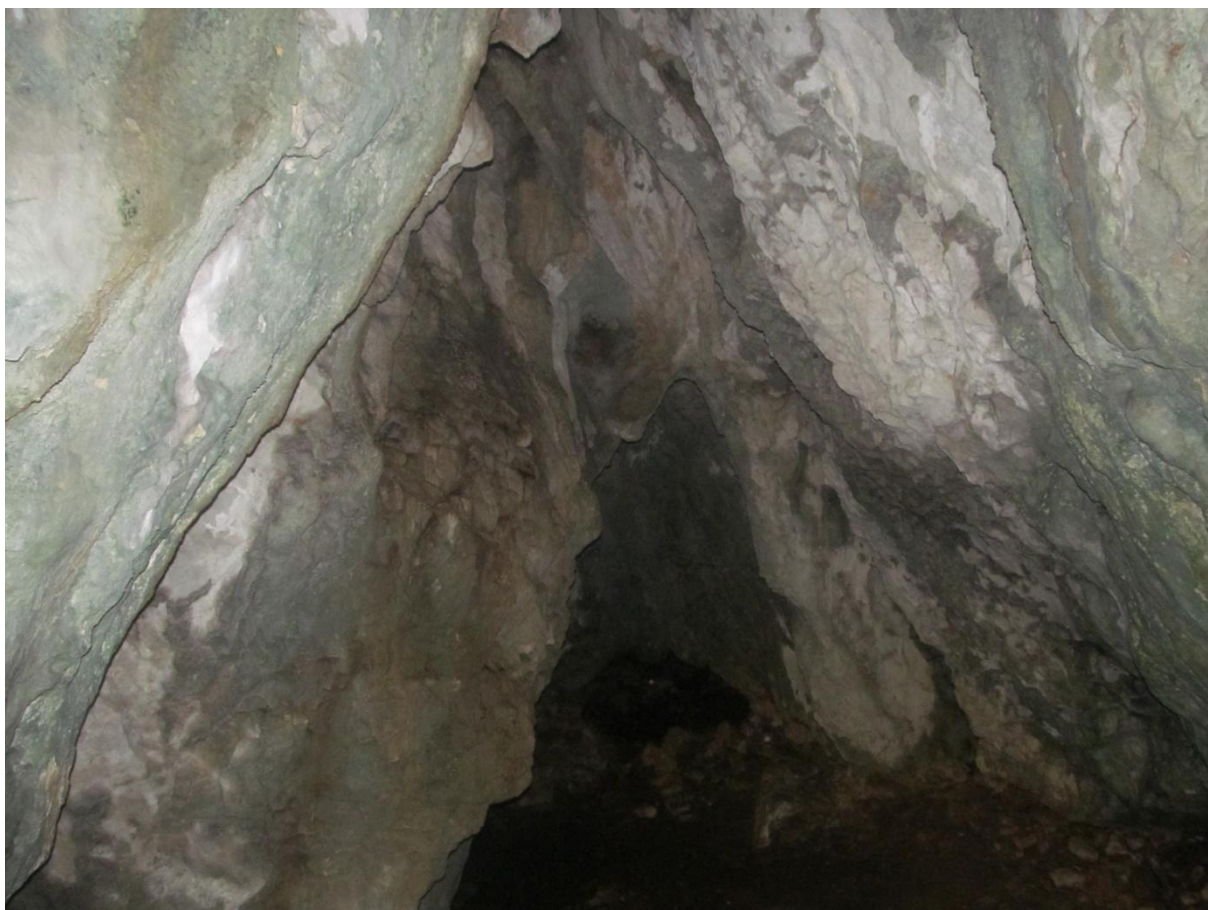
GLOBINA: 15 m

OPIS

V jamo vodijo trije vhodi. Ti so nastali, ko se je podrl strop. Tako je nastal podor, ki je dolg 100 m in širok 50 m. Takoj ko vstopiš v jamo, lahko vidiš majhen bazenček ter prvo dvorano, za njo pa še eno, v kateri je tudi še en rov, ki je še zadnja lahko dostopna točka.

ZANIMIVOSTI

Jami se je podrl strop, tako da ima tri vhode. V jami je manjše jezerce.

Viri in informacije:

Miran Malneršič

Marjan Domanjko

Besedilo in fotografije

Žiga Malneršič

Taja Nabergoj

JAMA V RAKITNIKU

LEGA: Jama se nahaja ob Strženu na vrtu družine Gorjanc Rakitnik 12 a.

Opis

Ko prideš noter je ovinek, kjer je tudi konec jame.

ZANIMIVOSTI:

Med vojno so se v jami skrivali otroci in žene. V njej je bil tudi moj stari ata. V jami je tudi majhna luknja, ki je kot okence.

Viri in informacije

Anton Perenič

Damjan Perenič

Besedilo in fotografije

Matej Perenič

OVČJA JAMA

LEGA: Ovčja jama leži nad Gradom Prestranek.

DOLŽINA: 29 m

GLOBINA: 0,5 m

VIŠINA VHODA: 570 m

OPIS

Jama je bivši požiralnik. Vhod v jamo je v vrtači. Razširi se v širok prostor z dvema rovoma.

ZANIMIVOSTI

Jama je arheološko najdišče. V njej so našli ostanke orožja ledenodobnega lovca.

Ovčja jam se imenuje zato, ker so tam imeli stajo za ovce.

Viri in informacije:
Natanael Horvat

Besedilo in fotografije
Žan Kontelj

JERGLOVEC

LEGA: Jerglovec leži nad Gradom Prestranek na Prestranškem ravniku.

DOLŽINA: 86 m

GLOBINA: 5 m

VIŠINA VHODA: 580 m

OPIS

Jama je bivši požiralnik. Vhod je v navpični steni, ki se nahaja v vrtači, Vhod je delno zakrit s skalami, ki so padle s stropa. Jama se razširi v manjšo dvorano. Na desni strani dvorane je velik prostor, na levi pa se nadaljuje v rov.

ZANIMIVOSTI

V njej je vodni bazen velik 6x5 m.

Viri in informacije:
Natanael Horvat

Besedilo in fotografije
Žan Kontelj

JOŽEFOV SPODMOL

LEGA : Jožefov spodmol se nahaja na robu gozda ob vasi Koče. Vaščani temu delu pravijo »KOTI«.

DOLŽINA: 17 m

GLOBINA: 2,7 m

VIŠINA VHODA: 545 m

OPIS

Sprednji del jame se spušča navzdol. Na koncu rova je v desnem kotu visoka špranja. Jamski strop je komaj dva metra pod površjem.

ZANIMIVOSTI

Med obema vojnama se je vanj umikal vaščan Koč Jože Ženko. Občasno se je še vedno vračal domov, vendar je vedno več časa preživel v spodmolu. Od tod naj bi spodmol tudi dobil ime Jožefov spodmol. Pogosto se je podpisoval na stene jam.

Leta 1991, med osamosvojitveno vojno, so nekateri vaščani Koč razmišljali o možnosti umika ljudi ali določenih stvari v Jožefov spodmol.

Danes se vanj zatekajo gozdne živali.

V njej najdemo veliko jamskih živali jamske pajke, kobilice in netopirja.

V to jamo se najpogosteje zateka jazbec.

Viri in informacije:

Domen Dekleva

Mira Lenarčič

Besedilo in fotografije

David Rešeta

SPODMOL POD BABO

LEGA: Jama Spodmol pri Babi leži v Slavini pri hribu Baba.

DOLŽINA: 27 m

GLOBINA: 4 m

VIŠINA VHODA: 542 m

OPIS:

Jama ima majhen in ozek vhod, ki se širi v brezno, ki je globoko približno 2 metra.

Jama ima kapnike. Sem se zavlečejo majhne in velike živali.

ZANIMIVOSTI:

Jama ima zelo globoko brezno. Če padeš vanj, se skoraj da ne izvlečeš več ven. Moj ata in moja teta sta padla v to brezno. Na srečo sta se izvlekla ven.

Viri in informacije:
Leon Kernel

Besedilo in fotografije
Jurij Kernel

SPODMOL NA TABRU

LEGA: Spodmol leži na hribu Tabor nad vasjo Slavina

DOLŽINA: 6 m

GLOBINA: 4 m

VIŠINA VHODA: 560m

OPIS:

Jama ima ozek vhod, nato pa se razširi v votlino. Na žalost pa so ga nekaj let uporabljali kot smetišče in zato je v njem veliko smeti.

ZANIMIVOSTI:

Ker je na Tabru včasih stal grad, nekateri verjamejo, da so spodmol uporabljali za grajske ječe.

Viri in informacije:
Janko Boštjančič

Besedilo in fotografije
Polona Boštjančič

BREZSTROPA JAMA V LOZI

LEGA: Brezstropa jama se nahaja na Slavenskem ravniku

OPIS:

Brezstropne jame so običajno podolgovate, jarkom podobne plitve uleknine, podolgovate vrtače ali nizi vrtač. Nastanejo, ko zniževanje kraškega površja, zaradi raztapljanja apnenca, odstrani strop nad jamo in jo tako spremeni v površinsko obliko.

Največja danes znana brezstropa jama v Sloveniji leži na Slavenskem ravniku. Po površju ji lahko sledimo nekaj kilometrov daleč skozi bukov gozd in po zaraščenih senožetih. Brezstropa jama v Lozi je zanimiva reliefna oblika, ki nam veliko pove o geološki zgodovini območja.

ZANIMIVOSTI:

Po širini brezstropne jame strokovnjaki domnevajo, da so bili nekdanji rovi po dimenzijah podobni rovom sedanje Postojnske jame, skozi jame pa je verjetno tekla podobno velika reka.

Viri in informacije:
Janko Boštjančič

Besedilo in fotografije
Polona Boštjančič

OVČARSKI SPODMOL

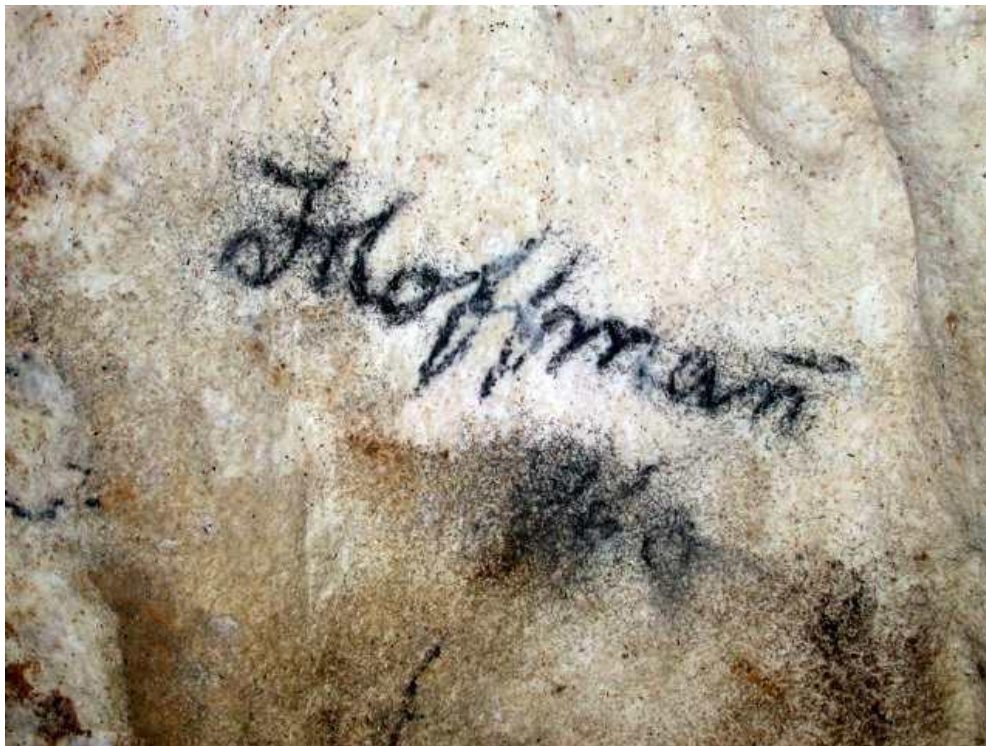
LEGA: Spodmol leži na Slavenskem ravniku

DOLŽINA: 89 m

VIŠINA VHODA: 580m

OPIS

Je ena najzanimivejših jam v okolici Slavine. Spodmol je včasih služil ovčarjem za hlev za ovce, kar mu je dalo tudi ime.

ZANIMIVOSTI

Del jame ima lepe in zanimive kapnike, k znamenitosti jame pa prispevajo tudi podpisi nekdanjih obiskovalcev. Najznamenitejši med njimi je podpis Nikolaja Hoffmanna, ki je jamo obiskal davnega leta 1860.

Viri in informacije:
Janko Boštjančič
Slavko Polak

Besedilo
Polona Boštjančič

GRAJSKA GROTA

LEGA

Jama leži v Orehku v bližini gradu.

OPIS

V jamo so speljane stopnice. Razdeljena je v dve manjši jami. V jami so kapniki in druge kapniške oblike

ZANIMIVOSTI

Jamo so grajski prebivalci uporabljali za hladilnico. Jugoslovanska vojska je vhod v jamo zaprla.

Besedilo in fotografije

Kaja Filipčič

Viri in literatura

Hribar. F., Habe.F., Savnik R. – Podzemeljski svet Prestranškega in Slavinskega Ravnika, Acta carsologica, SAZU, Ljubljana, 1955

<http://www.katasterjam.si/>

<http://sl.wikipedia.org/wiki/kras>

http://sl.wikipedia.org/wiki/kra%c5%a1ka_jama

Knjigo in film so ustvarili učenci 5. razreda OŠ Prestranek v šolskem letu 2013/14.

Boštjančič Polona

Brožič Samanta

Doles Tadeja

Erjavec Polona

Filipčič Kaja

Grandič Jan

Idrizaj Leonid

Kernel Jurij

Kontelj Žan

Lenassi Vid

Majerič Marina

Malneršič Žiga

Nabergoj Taja

Osmanaj Adrian

Papić Luka

Pečnik Marisa

Perenič Matej

Požanel Lan

Rekić Lejla

Rešeta David

Spahić Džan

Vidmar Gajšek Doroteja

Vodopivec Sara

Železnik Kristjan

Žnidaršič Sara

Mentorica projekta je bila Liljana Bole.